

ECO/ESG

NÁVRH UZNESENIA

Európsky hospodársky a sociálny výbor

Zapojenie organizovanej občianskej spoločnosti do národných plánov podpory obnovy a odolnosti – čo funguje a čo nie?

na základe konzultácií v 27 členských štátoch

Spravodajcovia: **Gonçalo Lobo Xavier** (skupina I)
Javier Doz Orrit (skupina II)
Luca Jahier (skupina III)

1. Úvod

- 1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) prijal niekoľko stanovísk, uznesení a vyhlásení k nástroju obnovy *Next Generation EU* a jeho rôznym prvkom, najmä k Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výbor vyjadril súhlas s jeho obsahom a so smerovaním reformných návrhov, ktorých cieľom je podporiť hospodársku a sociálnu obnovu a podnietiť zmenu výrobného modelu.
- 1.2 EHSV sa domnieva, že v procese reštrukturalizácie musia všetky reformy vychádzať zo zásad, na ktorých je EÚ založená, t. j. z ochrany ľudských a sociálnych práv, demokratických hodnôt a právneho štátu. Investície v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti musia byť zamerané na využitie celého potenciálu jednotného trhu, posilnenie odolnosti hospodárstva EÚ, splnenie cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja, vytvorenie obehového hospodárstva, dosiahnutie klimatickej neutrality v EÚ najneskôr do roku 2050, podporu inovácií a modernizácie v súvislosti s digitalizáciou hospodárstva a spoločnosti a dosiahnutie úplného vykonávania Európskeho piliera sociálnych práv s cieľom zabezpečiť sociálnu súdržnosť, odstrániť chudobu a zmenšiť rozdiely. Tieto reformy musia reagovať na hospodársku a sociálnu krízu spôsobenú pandémiou, berúc do úvahy to, že vplyv bude väčší, závažnejší a hlbší než sa očakávalo, a zabezpečiť rýchlu obnovu. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti by sa mal tiež používať plne v súlade s medzinárodnými dohovormi a zmluvami, ktorých zmluvnými stranami sú EÚ a členské štáty, ako je Dohovor Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím. Výbor považuje za nevyhnutné zabezpečiť dobrú správu vecí verejných, dbať na to, aby pri hospodárení s finančnými prostriedkami nedochádzalo ku korupcii a zabezpečiť demokratickú zodpovednosť.
- 1.3 Rovnako považuje za veľmi dôležité, aby reformy boli zamerané na zvýšenie produktivity hospodárstva a posilnenie inovatívnych priemyselných štruktúr podporou malých a stredných podnikov a podnikov sociálneho hospodárstva. Zdôrazňuje úlohu výskumu na európskej úrovni a jeho prepojenie s výrobným procesom. Domnieva sa tiež, že by sa mali zaviesť mechanizmy na zabezpečenie spravodlivej ekologickej a digitálnej transformácie v EÚ a vo všetkých členských štátoch a na podporu hospodárskej reinteegrácie osôb vylúčených z trhu práce. V tejto súvislosti EHSV opakovane vyjadruje svoje znepokojenie nad tým, že finančné prostriedky vyčlenené na spravodlivú transformáciu vo viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027 sú nedostatočné.
- 1.4 Na rozdiel od krízy v roku 2008 inštitúcie EÚ reagovali veľmi odlišne. Financovanie plánu obnovy emisiou spoločného európskeho dlhu je míľnikom v dejinách EÚ. Výbor je obzvlášť znepokojený, pokiaľ ide o podporu prehĺbenia hospodárskej a menovej únie. Touto problematikou by sa mala zaoberať nadchádzajúca Konferencia o budúcnosti Európy a zároveň by sa mal oceniť význam summitu v Porte o účinnom vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv, ktorý má zvolať portugalské predsedníctvo Rady.
- 1.5 Komisia by mala pri posudzovaní národných plánov podpory obnovy a odolnosti zohľadniť vplyv pandémie na jednotlivé členské štáty a ich kapacity.

- 1.6 V tomto uznesení by sme tiež chceli vyjadriť spokojnosť s dohodou medzi Európskym parlamentom a Radou, ktorá sa dosiahla v decembri minulého roka v rámci dialógu a zahŕňa schválenie nariadenia, ktorým sa (v článku 18) stanovuje potreba účasti sociálnych partnerov a organizácií občianskej spoločnosti na príprave a vykonávaní národných plánov podpory obnovy a odolnosti prostredníctvom konzultácie.
- 1.7 Účasť občianskej spoločnosti na týchto činnostiach je presne predmetom tohto uznesenia. Na základe správ vypracovaných národnými delegáciami skupiny *ad hoc* Európsky semester by sme chceli vykonať počiatočné posúdenie vývoja tejto účasti a mali by sme byť schopní informovať európske inštitúcie a vlády členských štátov o zistených nedostatkoch. Výbor by takto mohol pomôcť zabezpečiť, aby vlády členských štátov a európske inštitúcie prijali primerané nápravné opatrenia pred termínom dokončenia národných plánov podpory obnovy a odolnosti vládami a ich schválenia Európskou komisiou. Toto posúdenie by malo odhaliť nielen mieru účasti občianskej spoločnosti na navrhovaní plánov, ale aj kvalitu ich zapojenia a transparentnosť jednotlivých členských štátov pri sprístupňovaní svojich návrhov národných plánov podpory obnovy a odolnosti.
- 1.8 Pokiaľ ide o zapojenie celoeurópskych sociálnych partnerov a organizácií občianskej spoločnosti do nástroja obnovy *Next Generation EU*, tieto uznali, že v porovnaní s bežnými postupmi európskeho semestra sa dosiahol pokrok. Uznávajú aj pozitívnu úlohu, ktorú Európska komisia zohráva pri podpore účasti občianskej spoločnosti na národnej úrovni. Väčšina z nich sa však domnieva, že úroveň skutočnej účasti je stále veľmi nedostatočná a že konzultačné procesy neumožňujú, aby stanoviská organizácií občianskej spoločnosti mali dostatočný vplyv. Sociálni partneri a organizácie občianskej spoločnosti žiadajú, aby sa tieto nedostatky odstránili vo fáze vykonávania a hodnotenia národných plánov podpory obnovy a odolnosti zavedením formálnejších postupov, ktoré uľahčia skutočné výmeny.

2. Súvislosti

- 2.1 Rada Európskej únie a Európsky parlament dosiahli 18. decembra 2020 dohodu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti. Na získanie prístupu k financovaniu členské štáty vypracujú národné plány podpory obnovy a odolnosti, v ktorých určia balík investícií a reforiem v súlade s usmernením Európskej únie týkajúcim sa konzultačného procesu. Už v prvom usmernení uverejnenom v septembri 2020 boli členské štáty vyzvané, aby opísali akékoľvek konzultácie so sociálnymi partnermi, občianskou spoločnosťou a inými relevantnými aktérmi, ktoré uskutočnia pri vypracúvaní a vykonávaní plánov podpory obnovy a odolnosti, ako aj ich príspevky¹.
- 2.2 Dohoda, ktorú Európsky parlament a Rada dosiahli v decembri, obsahuje okrem iného odsek o zapojení sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti. V článku 18 ods. 4 písm. q) sa vyžaduje, aby národný plán podpory obnovy a odolnosti obsahoval zhrnutie konzultačného procesu, ktorý sa v súlade s vnútroštátnym právnym rámcom uskutočnil s miestnymi a regionálnymi samosprávami, sociálnymi partnermi, organizáciami občianskej spoločnosti

¹ [SWD\(2020\) 205 final](#).

a inými relevantnými aktérmi pri príprave a prípadne realizácii národného plánu, a takisto opis spôsoby, akým sa ich príspevky zohľadnili v pláne².

- 2.3 Na prvej schôdzi skupiny *ad hoc* Európsky semester 16. decembra 2020 bol prijatý jej pracovný program na roky 2020 – 2023. Jeho novou a dôležitou súčasťou bolo, že členovia EHSV zorganizovali v januári 2021 online konzultácie v členských štátoch. Ich účelom bolo zhromaždiť informácie o zapojení organizovanej občianskej spoločnosti do národných plánov podpory obnovy a odolnosti, aby sa na februárovom plenárnom zasadnutí mohlo prijať uznesenie.

3. Postup

- 3.1 Údaje a informácie požadované na účely tejto správy boli zhromaždené v januári 2021.

Spolu bolo doručených 26 národných príspevkov. Konzultácie sa uskutočnili na základe poznatkov členov a zapojili sa do nich sociálni partneri a organizácie občianskej spoločnosti. V niektorých krajinách boli zapojené národné hospodárske a sociálne rady alebo rovnocenné orgány a v iných sa uskutočnili aj konzultácie so zástupcami vlády.

- 3.2 Základom konzultácií bolo týchto päť otázok:

- 1) Existujú vo Vašej krajine konzultačné mechanizmy pre plány podpory obnovy a odolnosti? Považujete ich za dostatočné a primerané?
- 2) Existujú odlišné konzultačné mechanizmy pre sociálnych partnerov a zvyšok organizovanej občianskej spoločnosti?
- 3) Vaša krajina musí predložiť svoj národný plán podpory obnovy a odolnosti najneskôr do 30. apríla. V akom štádiu tohto procesu sa Vaša krajina aktuálne nachádza?
- 4) Ako sa postup v oblasti podpory obnovy a odolnosti líši od konzultácie s organizovanou občianskou spoločnosťou počas bežného postupu semestra?
- 5) Do akej miery zodpovedá plán podpory obnovy a odolnosti vo Vašej krajine politickým cieľom organizovanej občianskej spoločnosti?

4. Zistenia z výsledkov konzultácií

- 4.1 *1. otázka: Existujú vo Vašej krajine konzultačné mechanizmy pre plány podpory obnovy a odolnosti?*

4.1.1 V prevažnej väčšine odpovedí odznelo, že národná vláda vytvorila určitú formu konzultačného mechanizmu na zapojenie organizácií občianskej spoločnosti do prípravy svojho plánu podpory obnovy a odolnosti. V niektorých členských štátoch sa konzultácie s občianskou spoločnosťou už uskutočnili, v iných stále prebiehajú alebo sa majú uskutočniť neskôr.

4.1.2 Použité mechanizmy sú rôzne a zahŕňajú napríklad predkladanie písomných návrhov, stretnutia na vysokej úrovni so zodpovednými ministrami, vyhodnocovanie účelovo navrhnutých

² [2020/0104 \(COD\), s. 64.](#)

a doručených dotazníkov a diskusie predstaviteľov vlády s organizáciami občianskej spoločnosti. Niektoré členské štáty takisto využili mechanizmy vytvorené na účel konzultácií v rámci riadneho postupu európskeho semestra a vychádzali z nich *mutatis mutandis*, nového osobitného harmonogramu európskeho semestra na rok 2021 a obmedzujúcich okolností súvisiacich s pandémiou COVID-19.

- 4.1.3 Z viacerých odpovedí však vyplynulo, že skutočná účasť občianskej spoločnosti je nedostatočná. Jednou zo spomínaných prekážok zapojenia bola zjavná neochota niektorých národných vlád zapojiť do prípravy svojho plánu občiansku spoločnosť. Namiesto toho, aby sa vláda snažila zapojiť občiansku spoločnosť, konzultácie často prebiehali na podnet sociálnych partnerov a iných organizácií občianskej spoločnosti a v nadväznosti na ich výzvy.
- 4.1.4 Hoci bola občianska spoločnosť formálne zahrnutá, za ďalšiu prekážku skutočného zapojenia bol označený nedostatok času vyhradeného na konzultácie s ňou. Účastníci prieskumu sa kriticky vyjadrili ku krátkym harmonogramom, ktoré prijali niektoré vlády, pretože mohli zabrániť zásadnej diskusii a úvahám v súvislosti s príspevkom občianskej spoločnosti k príprave plánov podpory obnovy a odolnosti. Takže aj keď veľký počet členských štátov má ako súčasť svojho procesu prípravy plánu podpory obnovy a odolnosti určitú formu konzultačného mechanizmu pre organizovanú občiansku spoločnosť, podstatne menší počet členských štátov naozaj umožňuje, aby bola občianska spoločnosť riadne zapojená a výsledné návrhy mali skutočný vplyv.
- 4.1.5 Niekoľko účastníkov žiaľ uviedlo, že v štádiu prípravy ich národného plánu sa konzultácia neuskutočnila, ani nie je naplánovaná. Niektorí respondenti okrem toho uviedli, že hoci sa konzultácie uskutočnili, doteraz zahŕňali len sociálnych partnerov, a nie širšiu organizovanú občiansku spoločnosť.
- 4.1.6 Na základe získaných informácií³ sme členské štáty rozdelili do troch kategórií v súlade s predmetom tohto uznesenia: členské štáty, v ktorých sa zatiaľ neuskutočnila vôbec žiadna konzultácia (Dánsko, Slovensko), potom tie, v ktorých došlo k určitému formálnemu alebo neformálnemu zapojeniu, no v ktorých sa nezaznamenala schopnosť niečo ovplyvniť (Česko, Estónsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko), a nakoniec tie členské štáty, v ktorých bolo zapojenie štruktúrovanejšie a malo v určitých prípadoch vplyv na niektoré aspekty plánu (Bulharsko, Cyprus, Fínsko, Malta, Taliansko)
- 4.1.7 Odpovede celkovo poukazujú na veľkú túžbu organizovanej občianskej spoločnosti podieľať sa na príprave národných plánov podpory obnovy a odolnosti. Respondenti zastupujúci sociálnych partnerov a organizácie občianskej spoločnosti opísali svoje pokusy o zapojenie vrátane vypracovania návrhov a oslovenia predstaviteľov vlád. V niektorých členských štátoch tieto iniciatívy viedli k väčšiemu zapojeniu občianskej spoločnosti do prípravy plánov, v iných však žiaľ zostali bez odozvy.

³

Analýza správ z jednotlivých členských štátov sa nachádza v prílohe k tomuto uzneseniu. Celý uvedený materiál je dostupný na [webovom sídle výboru](#).

4.2 *2. otázka: Existujú odlišné konzultačné mechanizmy pre sociálnych partnerov a zvyšok organizovanej občianskej spoločnosti?*

4.2.1 Väčšina členských štátov má odlišné postupy konzultácií so sociálnymi partnermi a so zvyškom organizovanej občianskej spoločnosti. Respondenti uviedli, že sociálni partneri sú zahrnutí na štruktúrovanejšom, inštitucionalizovanejšom a trvalejšom základe, zatiaľ čo ostatné organizácie občianskej spoločnosti sú konzultované *ad hoc* a neformálne. Ako už bolo uvedené, niekoľko členských štátov v rámci prípravy svojho plánu podpory obnovy a odolnosti konzultovalo len so sociálnymi partnermi, a nie so širšou občianskou spoločnosťou. V prípade jedného členského štátu vláda konzultuje len s orgánom zastupujúcim širšiu občiansku spoločnosť vrátane sociálnych partnerov, ale nie s orgánom, ktorý zahŕňa len sociálnych partnerov. Menší počet členských štátov sa rozhodol použiť spoločný postup zahŕňajúci všetky zainteresované strany.

4.3 *3. otázka: Vaša krajina musí predložiť svoj národný plán podpory obnovy a odolnosti najneskôr do 30. apríla. V akom štádiu tohto procesu sa Vaša krajina aktuálne nachádza?*

4.3.1 Zozbierané reakcie sú v svojej podstate zmiešané. Hoci všetci účastníci uviedli, že ich národná vláda začala na pláne pracovať, členské štáty sa nachádzajú v rôznych fázach tohto procesu.

4.3.2 Vo väčšine členských štátov zodpovedné ministerstvá pripravujú prvú verziu plánu. Najčastejšie sú to ministerstvá financií. Niektoré z nich konzultácie s občianskou spoločnosťou ukončili, zatiaľ čo iné sa ešte musia poradiť s externými zainteresovanými stranami. Niekoľko respondentov takisto uviedlo, že ich vláda úzko konzultuje s Európskou komisiou alebo plánuje už čoskoro začať konzultácie.

4.3.3 Niekoľko členských štátov údajne pracuje na druhej verzii svojho národného plánu po skoršej konzultácii s Európskou komisiou.

4.4 *4. otázka: Ako sa postup v oblasti podpory obnovy a odolnosti vo Vašej krajine líši od konzultácie s organizovanou občianskou spoločnosťou počas bežného postupu semestra?*

4.4.1 Aj pri tejto otázke sú odpovede zmiešané a do istej miery nejednoznačné. Je však možné pozorovať určité rovnaké trendy ako pri odpovediach na predchádzajúce otázky: niektorí respondenti uvádzajú, že je príliš skoro vyjadriť sa, iní uvádzajú, že nie je dost' času na riadnu konzultáciu a ďalší odpovedajú, že sociálni partneri sú zapojení viac ako iné organizácie občianskej spoločnosti. Niektorí respondenti uvádzajú, že postup pri príprave plánu podpory obnovy a odolnosti bol pre organizovanú občiansku spoločnosť otvorenejší alebo viac prispôbený ako bežný postup semestra, ale ešte častejšie sa uvádza, že zavedený rámec konzultácií s organizovanou občianskou spoločnosťou počas bežného postupu semestra sa pri príprave plánu nepoužil.

4.5 *5. otázka: Do akej miery zodpovedá plán podpory obnovy a odolnosti vo Vašej krajine politickým cieľom organizovanej občianskej spoločnosti?*

4.5.1 Odpovede na túto otázku možno rozdeliť do troch rozsiahlejších kategórií, zhruba rovnakej veľkosti. Jedna skupina si myslí, že ciele vo všeobecnosti zodpovedajú, a to buď na základe konzultačného postupu, alebo preto, že záujmy už boli rovnaké. Ďalšia skupina vyjadruje poľutovanie nad tým, že vlády pri vypracúvaní plánov ignorovali verejné a dobre známe záujmy organizovanej občianskej spoločnosti a posledná tretia skupina nie je schopná odpovedať, či už z dôvodu nedostatočných poznatkov, alebo preto, že je na to ešte príliš skoro.

5. Závěry

5.1 Hoci sa konzultácie k národným plánom podpory obnovy a odolnosti so sociálnymi partnermi a s organizáciami občianskej spoločnosti vo všeobecnosti a v porovnaní s pravidelnými konzultáciami v rámci európskeho semestra z predchádzajúcich rokov zlepšili, EHSV sa domnieva, že vo väčšine členských štátov nie sú ani zďaleka uspokojivé, pokiaľ ide o oprávnené požiadavky občianskej spoločnosti, a dokonca ani v súvislosti s podmienkami stanovenými v nariadení o plánoch podpory obnovy a odolnosti. Zatiaľ čo sociálni partneri majú vo všeobecnosti viac príležitostí na účasť, buď prostredníctvom sociálneho dialógu alebo procesov špecifických pre prípravu národných plánov, iné organizácie občianskej spoločnosti majú obmedzenejšie možnosti.

5.2 Výsledky prieskumu, z ktorého vychádza toto uznesenie, sú v súlade s výsledkami iných štúdií, ktoré uskutočnili celoeurópske organizácie občianskej spoločnosti o účasti organizácií občianskej spoločnosti v členských štátoch na príprave plánov podpory obnovy a odolnosti⁴. Podľa týchto štúdií boli organizácie občianskej spoločnosti vo väčšine krajín skutočne zapojené len v malej miere alebo neboli zapojené vôbec. Údaje, ktoré sme zhromaždili v januári na vypracovanie našej štúdie, ukazujú v tejto súvislosti len mierne zlepšenie. Podobná úroveň nespokojnosti vyplýva z konzultácie Výboru regiónov o zapojení regionálnych a miestnych politických inštitúcií do národných plánov podpory obnovy a odolnosti⁵.

5.3 Výbor sa domnieva, že k skutočnej účasti dochádza vtedy, keď sú organizácie občianskej spoločnosti vo formálnych konzultačných procesoch založených na právnych predpisoch a verejných a transparentných postupoch riadne informované prostredníctvom písomnej dokumentácie, majú dostatok času na analýzu návrhov vlády a vypracovanie vlastných návrhov, ktoré sú buď zohľadnené, alebo oprávnene odmietnuté, a sú v každom prípade uvedené v zápisniciach alebo verejných dokumentoch. Ak sa uplatňujú nové rámcové podmienky, táto konzultácia by sa mala zopakovať. Účasť občianskej spoločnosti nemá v žiadnom prípade nahrádzať ani spochybňovať nadsadenosť parlamentných demokratických inštitúcií, ale len ich dopĺňať spoluprácou s nimi.

5.4 EHSV vyzýva vlády členských štátov, ktoré nestanovili primerané postupy konzultácií so sociálnymi partnermi a organizáciami občianskej spoločnosti, aby urýchlene zaviedli takéto postupy a dodržiavali nariadenie o plánoch podpory obnovy a odolnosti. Výbor vyzýva

⁴ Civil Society Europe a European Center for Not-for-Profit Law: [Participation of civil society organisations in the preparation of the EU National Recovery and Resilience Plans](#), december 2020.

⁵ VR – CEMR: [Zapojenie obcí, miest a regiónov do prípravy národných plánov podpory obnovy a odolnosti](#), 20. januára 2021.

európske inštitúcie, najmä Komisiu, aby využili svoje právomoci a vyžadovali od vlád členských štátov, ktoré tak neurobili, aby si v tejto súvislosti plnili svoje povinnosti. Stále je možné tak urobiť v lehotách stanovených na prijatie národných plánov podpory obnovy a odolnosti. EHSV súhlasí s názorom ostatných politických a sociálnych aktérov, že zdroje financovania investícií na oživenie a transformáciu európskych hospodárstiev a spoločností sa k členským štátom a ich spoločnostiam musia dostať čo najskôr.

- 5.5 Skúsenosti občianskej spoločnosti vo fáze vypracúvania národných plánov podpory obnovy a odolnosti a posúdenia medzier a nedostatkov v tejto súvislosti sa v budúcnosti musia využiť na zabezpečenie ich odstránenia, a to počas fáz vykonávania národných plánov a s ohľadom na vypracovanie návrhov národných plánov v roku 2022. Silné zapojenie sociálnych partnerov a organizácií občianskej spoločnosti vo všeobecnosti je zárukou zmien iniciovaných zdola nahor, ktoré budú udržateľné a účinné.
- 5.6 Medzi riziká vyplývajúce z potreby verejných a sociálnych aktérov investovať značné finančné zdroje v krátkom čase patrí neschopnosť absorbovať a využiť finančné prostriedky v plánovaných lehotách a neefektívne využívanie týchto zdrojov. Ešte závažnejším rizikom je korupcia. Hoci výbor vyzýva vlády členských štátov, aby zaviedli potrebné opatrenia na zlepšenie riadiacich kapacít a podporu transparentnosti a administratívnej a parlamentnej kontroly s cieľom odstrániť tieto riziká, zároveň zdôrazňuje, že zapojenie zastupujúcich organizácií občianskej spoločnosti do monitorovania vykonávania týchto národných plánov podpory obnovy a odolnosti je dôležitým nástrojom v boji proti korupcii a neefektívnosti.
- 5.7 EHSV sa obáva, že v čase vypracúvania národných správ, z ktorých vychádza toto uznesenie, systémy riadenia národných plánov podpory obnovy a odolnosti a rozdelenie zodpovednosti za ich vykonávanie medzi ústrednú, regionálnu a miestnu úroveň neboli vo väčšine členských štátov dostatočne jasne stanovené. Nie je preto dostatočne jasné ani to, ktoré sú vhodné mechanizmy na zapojenie organizovanej občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov do jednotlivých fáz vykonávania, monitorovania a prispôbena týchto plánov.
- 5.8 Toto uznesenie je zamerané na zapojenie sociálnych partnerov a organizácií občianskej spoločnosti do národných plánov podpory obnovy a odolnosti v čase, keď sa ešte neskončila ich príprava, a jeho cieľom je zlepšiť príslušné procesy a presadzovať riadne zapojenie sociálnych partnerov a organizácií občianskej spoločnosti do vykonávania, monitorovania a úpravy týchto plánov. Sme si vedomí obsahov plánov vyjadrených v rámcových programoch a v prvých návrhoch národných plánov podpory obnovy a odolnosti niektorých členských štátov. Z odpovedí na otázku 5 dotazníka však možno vyvodiť, že medzi tými, ktorí sa v tejto fáze procesu vyjadrili, je vo väčšine krajín (v desiatich zo šestnástich) rozsiahly alebo čiastočný súlad medzi cieľmi organizácií občianskej spoločnosti a tým, čo sa uvádza v rámcových programoch a návrhoch národných plánov podpory obnovy a odolnosti, pričom to zodpovedá cieľom a usmerneniam stanoveným Komisiou a Európskym parlamentom pre nástroj *Next Generation EU* a jeho plány podpory obnovy a odolnosti. V zostávajúcich šiestich krajinách sú organizácie občianskej spoločnosti kritické a v desiatich neodpovedajú, najmä preto, že to považujú za predčasné.

5.9 Výbor by však chcel reagovať na niektoré obavy a požiadavky, ktoré sociálni partneri a organizácie občianskej spoločnosti vyjadrili v súvislosti s obsahom národných plánov podpory obnovy a odolnosti.

- Investície, ktoré sú v súlade s cieľmi zelenej dohody a digitálnej transformácie (a súvisiacimi spravodlivými transformáciami), ako aj s cieľmi súvisiacimi so sociálnou zraniteľnosťou v danom členskom štáte, zamestnanosťou, zdravím a sociálnou ochranou, spolu s vykonávaním potrebných štrukturálnych reforiem uvedených v odporúčaní pre jednotlivé krajiny na roky 2019 a 2020, by mali viesť k posunu smerom k environmentálne a sociálne udržateľnejšiemu hospodárskemu modelu, ktorý zvyšuje produktivitu.
- V národných plánoch podpory obnovy a odolnosti by sa mal jasne uviesť vzťah medzi investičnými projektmi a reformným programom každej krajiny, pričom by sa mali stanoviť vhodné ukazovatele, harmonogramy a metodika monitorovania.
- Investície podľa týchto národných plánov podpory obnovy a odolnosti by mali slúžiť na stimuláciu súkromných investícií v tých odvetviach, ktoré budú v týchto plánoch označené za prioritné. Investičné programy musia dostatočne zohľadňovať oprávnené projekty pochádzajúce od malých a stredných podnikov a podnikov sociálneho hospodárstva.
- Ako veľmi jasne vyjadril osobitný spravodajca OSN pre extrémnu chudobu a ľudské práva Olivier De Schutter vo svojom prejave na plenárnom zasadnutí výboru 28. januára 2021, hrozí, že sociálne veci vrátane nástrojov na boj proti chudobe a nerovnosti nebudú mať v rámci národných plánov podpory obnovy a odolnosti potrebnú váhu. Je dôležité zdôrazniť, aké veľké je riziko, že digitálne rozdiely sa nezmenšia, keďže digitalizácia hospodárstva a spoločnosti je jedným z hlavných cieľov nástroja *Next Generation EU*.
- Investície do veľmi kvalitného vzdelávania, celoživotného vzdelávania, výskumu a vývoja sú nevyhnutné na podnietenie a doplnenie hospodárskych a sociálnych zmien, ktoré tento nástroj podporuje, ako aj investícií, ktoré posilňujú systémy zdravotníctva a politiky v oblasti verejného zdravia spoločností, ktoré boli výrazne zasiahnuté pandémiou COVID-19.

5.10 EHSV vyzýva vlády členských štátov a inštitúcie EÚ, aby pri prijímaní národných plánov podpory obnovy a odolnosti zohľadnili tieto obavy európskej občianskej spoločnosti týkajúce sa ich obsahu.

Javier Doz Orrit
Gonçalo Lobo Xavier
Luca Jahier
spravodajcovia Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru